

Učitelovo hodnocení jazykové kompetence žáka v češtině – část A

Informace pro hodnotícího učitele

Cíl hodnocení a jeho určení

Cílem nástroje je hodnocení aktuální úrovně osvojení češtiny u žáka s OMJ a vybraných jazykových a mimojazykových faktorů, které proces osvojování ovlivňují.

Cílem hodnocení není podrobné posouzení všech receptivních a produktivních dovedností (na ty je zaměřena jazyková část nástroje), ale zachycení toho, co učitel může vypožorovat v běžné, každodenní komunikaci.

Hodnocení lze použít:

- jako součást trojdílného diagnostického nástroje¹,
- zvláště, kdykoliv v průběhu školní docházky v případě potřeby vyhodnocení a optimalizace procesu výuky češtiny, např. pro potřeby poradny,
- opakovaně za účelem sledování pokroku.

Podmínky provedení hodnocení

Hodnocení provádí učitel, který měl možnost žáka systematicky pozorovat v různých komunikačních situacích, tj. v rámci vyučování vedeného v českém jazyce a mimo vyučování (třídnické hodiny, organizační domluvy, komunikace se spolužáky, školy v přírodě apod.), a to po dobu minimálně několika týdnů. Takové podmínky splňuje nejčastěji učitel českého jazyka nebo třídní učitel žáka, ale může to být i jiný učitel, pokud má dostatek výše uvedených poznatků z dlouhodobého pozorování žáka.

Struktura hodnocení

Hodnocení je ve formě dotazníku, který vyplňuje učitel splňující výše uvedené podmínky. Otázky směřují na úroveň osvojení češtiny v různých komunikačních situacích a na vybrané aspekty osvojování jazyka, které může pozorovat učitel, který je v častém kontaktu s žákem. Učitel má možnost hodnocení v rámci strukturované tabulky², tak rovněž vlastními slovy. Přílohou hodnocení může být např. kopie stránky sešitu žáka aj., dle uvážení hodnotícího učitele.

V zápise nesmí být uvedeny citlivé (GDPR) údaje o žákovi a jeho rodině.

Vzhledem k možnosti využití jinými osobami je zapotřebí, aby zápis byl proveden čitelně.

Takto pořízené hodnocení

- je zdrojem konkrétních informací, nevyžadujících další interpretace,
- je okamžitě využitelné pro každého pedagogického pracovníka (pracovníka poradny apod.), který se podílí na nastavení optimálních podmínek ke vzdělávání žáka,
- je možné provádět opakovaně, za účelem sledování pokroku.

¹ Učitelovo hodnocení jazykové kompetence žáka v češtině je součástí nástroje pro zjišťování úrovně jazykových kompetencí žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ), který byl vytvořen v rámci projektu IPs APIV A (<https://www.apiva.cz>). Další části tvoří jazykový test a rozhovor se žákem s odlišným mateřským jazykem.

² Tabulka existuje ve dvou variantách; zde je varianta, která je více strukturovaná a může vyhovovat méně zkušeným učitelům. Druhá varianta ponechává více prostoru pro vlastní formulace učitele, může být tedy vhodnější pro zkušenější učitele.

*Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je kolektiv autorů NPI ČR (nástupnická organizace NÚV, projekt IPs APIV A v letech 2017 až 2022).
Dílo podléhá licenci [Creative Commons CC BY SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.*

Učitelovo hodnocení jazykové kompetence žáka v češtině – část B

Záznamový arch

Jméno, příjmení a datum narození žáka .....

.....

Délka pobytu v ČR.....

Škola, třída .....

Žákem stávající školy od .....

Předchozí vzdělání v ČR .....

Jinde, kde? .....

Jméno a příjmení hodnotícího učitele .....

Datum hodnocení .....

1. Znalosti a dovednosti v češtině

Označte (např. zakroužkováním) nejlépe vyhovující variantu (může být více), v případě potřeby upřesněte hned v příslušném okénku; další prostor na ev. úvahy je pod tabulkou.

komunikace celkově - nakolik žák rozumí a mluví	<ul style="list-style-type: none"> - domluví se, ale s obtížemi a s omezenou slovní zásobou - komunikace s pomocí učitele je srozumitelná a v zásadě vede k dorozumění 	<ul style="list-style-type: none"> - domluví se, ale s velmi omezenou slovní zásobou a s většími obtížemi - na otázky odpovídá jednoslovně, nebo v krátkých větách - nejspíš rozumí, ale má problém se česky samostatně vyjádřit 	<ul style="list-style-type: none"> - téměř nekomunikuje - nemám jistotu, zda žák rozumí - jsem si téměř jistý, že nerozumí
výslovnost	<ul style="list-style-type: none"> - menší potíže s českými hláskami – kterými, jaké potíže? 	<ul style="list-style-type: none"> - větší potíže s českými hláskami – kterými, jaké potíže? 	<ul style="list-style-type: none"> - větší potíže nejen s českými hláskami – kterými, jaké potíže? - podezření na specifické logopedické potíže

<p>čtení (nahlas)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - čtení nahlas s potížemi vázanými na výslovnost češtiny – dle upřesnění ohledně výslovnosti - žák se samostatně orientuje v přečteném textu 	<ul style="list-style-type: none"> - s potížemi vázanými na čtení latinky³ - žák se orientuje v přečteném textu s pomocí učitele 	<ul style="list-style-type: none"> - s potížemi vázanými na dovednost čtení⁴ - žák se v textu ani neorientuje
<p>psaní⁵</p>	<ul style="list-style-type: none"> - menší problémy s požadovanou formou písma⁶ - žák píše jiným typem písma než vázaným, ovšem čitelně, - opis je v zásadě bez větších chyb 	<ul style="list-style-type: none"> - problémy se zápisem typicky českých písmen - v písemném projevu žáka se objevují i jiné tvary písmen, než jsou běžně v češtině užívané, ale napsaný text je čitelný, - větší obtíže se vyskytují v přepisu textu z tištěné do psací podoby 	<ul style="list-style-type: none"> - problémy se psaním vůbec⁷ - žák není schopen používat psací písmo a nezvládne uspokojivě ani opis psaného textu

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

³ Pokud se jedná o žáka, pro kterého je čeština první latinkou psaný jazyk, se kterým se setkává.

⁴ Když se učitel domnívá, že se – podobně jako u některých českých žáků – dovednost čtení časem zlepší vlivem dostatečného tréninku.

⁵ Žádoucí přílohou jsou zde ukázky ze sešitu žáka aj.

⁶ Upřesnit, jaké písmo je vyžadováno – tradiční vázané, nevázané (Comenia Script, jiné?).

⁷ Upřesnit, optimálně po nahlédnutí do různých sešitů žáka.

2. Komunikace žáka v rámci vyučování

Jak hodnotíte komunikační dovednosti žáka ohledně slovní zásoby a obrátů potřebných pro vyučování? Co už zvládá, co ještě nezvládá? Žák se aktivně zapojuje do výuky nebo je zatím spíše pozorovatelem? Popište situaci v rámci předmětu, který vyučujete.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Komunikace žáka se spolužáky

Jak hodnotíte úroveň komunikace žáka se spolužáky? V jakém jazyce/jazycích probíhá? Jak se k žákovi staví jeho spolužáci?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Komunikace učitele/školy s rodiči

Jaká je Vaše komunikace s rodiči žáka? V jaké formě a v jakém jazyce probíhá? Je dostatečná? Víte něco o komunikaci rodičů s jinými učiteli ve škole? Je něco, co Vám v komunikaci s rodiči chybí a co by Vám mohlo pomoci?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....